

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vetustas, Sanctimonia, Potentia atque Majestas,
Celsissimae Augustissimaeque, Serenissimorum Ducum
Brunsvicensium Ac Lyneburgensium Domus**

Mader, Joachim Johann

Helmeftadii, 1661

Benevolo Lectori. S. P.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10983

BENEVOLO LECTORI.

S. P.

Annus jam volvitur septimus, cum Vir Amplissimus atque integerrimus HERMANNUS LANSBERGIUS, in Aula Ser.^{mi} Brunsvicensium & Lyneburgensium Ducis Hannoverana Camerae Praefectus, communicaret mecum THEODORICUM ENGELHUSIUM, Scriptorem seculi XV. laudatissimum, eo scilicet sine, ut bono eum publico in lucem ederem. Quod consilium meum cum Magnifico Consultissimoque Viro, JOHANNI SCHWARTZKOPFIO, Aulae Ser.^{mi} Brunsvicensium ac Lyneburgensium Ducis Guelphicae Consiliario intimo & Cancellario, aperirem, pro admirabili suo erga omnem antiquitatem studio non solum hoc propositum meum laudavit, sed & alia haud vulgaria MSSa monumenta (*in quibus etiam illa San-Blasiana excerpta erant, quae in hac sylloge numero X. & XI. ponuntur*) haud gravate mihi suppeditavit. Uterque, licet interea temporis è medio excesserit, tamen jam nihilominus apud Deum vivit, rectaeque voluntatis suae, beneque transactae vitae, fructum merit uberrimum. Postea etiam Vir Nobilissimus HERMANNUS CONRINGIUS, Inclytæ JULIÆ Academiae, & jam quoque proxime laudatæ Aulae Brunsvigio-Lyneburgicae, singulare decus atque ornamentum, alium mihi concessit Engelhusianum codicem, dicto Lansbergiano multis locis locupletiorum; id quod in his excerptis parenthesi inclusa additamenta abunde

abunde poterunt testari: cui & *Chronicon illud Sermorum DUCUM BRUNSVICENSIVM*, quod primo loco hic exhibeo, sub finem erat annexum. Tum & Clarissimus Vir JOHANNES HENRICUS HOFMANNUS qui Cellensi Ser^{mi} Brunsvicensium ac Lyneburgensium Ducis Aulæ à Secretis est, & Germanicæ antiquitatis indagator sedulus, transmisit mihi quoddam *Engelhusiani Chronici compendium*, à nescio quo contextum, adjungens aliam adhuc, pro sua in me benevolentia symbolam, illa nempe XII. *Diplomata vetusta*, quartum in his opusculis locum obtinentia, veterisque Saxonie historiam non parum illustrantia. Quæ omnia una cum JOHANNIS CRAWSELL *Canonici Argentiniensis Chronico* hæctenus inedito, cujus ἀντίγραφον penes me est, quodque incipiens ab O. C. in A. C. 1458. desinit, aliisque haud contemnendis Germanicæ rei commentationuculis, quæ suo etiam loco ex parte hic inserta vides, cogitabam uno volumine evulgare. Sed cum varias ob causas atque incommoditates satis commode hæctenus id præstare nequiverim, ut tamen vel hac ratione meam erga Patriam pietatem, Summumque Magistratum obsequium & observantiam aliquo modo declararem, has ipsas primum rerum patriarum Elogas præmittere, *Cravvsiæ*, tum *Engelhusiani Chronici*, specimen aliquod producere volui: nullus dubitans, Te pro ingenuitate tua, qualiacunque sunt, æqui bonique consulturum. Neque enim Te movebit, quod in nullo horum opusculorum, vel *Livianam* ubertatem, aut *Cæsaris* accuratam diligentiam, vel *Taciti* acumen prudentiamque; sed plurima non satis apte, ac contra dignitatem ipsius historię, & tantorum Heroum, quam optime de Ecclesia & Republica meritorum, invenias consignata,

*Quæ neq. Cæsares augent vehementer honores,
Nec contexta rei, sed tanquam adsuta cohærent:*

):(3

ut

ut de id genus Scriptoribus jam olim conquestus est *Cuntherus*,
eleganti illo, prout eorum temporum captus erat, quo *Fride-
rici Barbarossa* res gestas descripsit, carmine. Cum neque *Ca-
rolus Imperator*, ille ob res præclare fortiterque gestas cogno-
mine MAGNI insignitus, juxta *Eginhartum*, maximarum ipsius
ac præstantissimarum virtutum præconem, refugerit *barbara*
& antiquissima carmina, quibus veterum actus & bella caneban-
tur, exscribere atq; memoria mandare, quæ tamen τοῖς ἀρχαιοῖς
τοῦ γένους ἰσοῦσαν ὀψιθωὺν clangori avium aspere clamantium, *Julianus*
ille ὁ ἑβραῖος in Misopogone suo exæquat: Et fortissimus
ille Heros Brunsvigius HENRICUS, ob animi excelsi atque
invicti magnitudinem atque robur LEONIS cognomento
decoratus, (in quem unum Deus ter Max. contulisse videbatur,
quicquid stirps illa quadrifida CELSISSIMÆ SERENIS-
SIMORUM DUCUM BRUNSVICENSIVM AC LYNE-
BURGENSIVM DOMUS, WINDIKINDEI scilicet, BIL-
LINGII, WELFONES, AZONESQUE, gloriæ potentia que
possederant unquam) colligi præceperit, & conscribi, & coram
se recitari, antiqua ejusmodi Chronicorum scripta, & in hac occu-
patione totam sæpe noctem duxerit insomnem, quemadmodum
is, qui eodem quoque tempore vixit, *Gerhardus Stederburgi*
Præpositus, laudabiliter memorat. Quare nec nobis negligenda
erunt ejusmodi rudia quamvis monumenta, quæ multas pulcher-
rimas virtutes nostrorum Regum & Ducum, si non satis illustrant,
visis, ut ita dicam, coloribus adumbrant tamen; & homi-
nes prudentes hac ipsa adumbratio multa monere potest; ut
communis ille totius Germaniæ Magister *Philippus* ad *Abba-
tem Vrspergensis* præfatione quam rectissime scribit. Legendi
nempe sunt *Sallustii*, *Livii*, *Svetonii*, *Taciti*, aliq; nota ejusdem,
qui & orationis puritate & sententiarum gravitate sanitateque
præcipue sunt commendabiles atq; admirandi, inquit alicubi al-
ter

ter ille feculi sui Scævola Conradus Rittershufius, ex vicina
Brunsviga, Ser^m illius, & nunquam satis à nobis celebratæ,
Domus Brunsvigio-Lyneburgicæ hæreditaria urbe, oriundus:
attamen non soli; sed & descendendum aliquando ad inferiores, &
ad nostra tempora veniendum est propius: ac quantum omnino po-
test, continua quadam serie temporum & rerum præcipuarum ex
quibusvis scriptoribus colligenda, ac veluti fasciculo comprehen-
denda est, quamvis alius alio melius & purius, vel deterius & inqui-
natius scripserit. Nec tam nobis hic orationis splendor & dignitas,
quam cognitio rerum spectanda est; quæ quanto sunt ad nostros usus
ac mores accommodatiores, tanto minus ignorari à nobis debent. For-
san operæ pretium fuisset, cum tabulis genealogicis, seriem
& cognationem tam Imperatorum, quam reliquorum Saxo-
niæ & Brunsvigæ Ducum, ostendentibus, illustrare; tum notas
& observationes ad obscuriora & falsitate nonnunquam la-
borantia loca adjicere: nisi jam de novo edita nuper con-
spexissem varios eo pertinentes commentarios, à Clarissimis
& omni laude majoribus Viris Reinero Reineccio atque Henrico
Meibomio confectos, ex quibus quæ hic defunt copiose & abun-
danter possunt suppleri. Unde Te, Lector Benevole, ne pluri-
bis Tibi sim molestus, eo, si libet, remitto, meque ut favori
ac benevolentia Tuæ, sic Te Dei tutelæ ac patrocinio, quam
maxime commendo. Dabam Scheninga xxv. die Julij.

CLD I 3 C LXI

CAPL